

WOJEWODZKI INSPEKTORAT NADZORU
BUDOWLANEGO W GDAŃSKU

Kontrola wyrobów budowlanych

mgr inż. Ewa Kozłowska
Gdańsk, 4 września 2015 r.

Prawo unijne i krajowe

Wprowadzanie wyrobów budowlanych do obrotu

Od 1 lipca 2013 r., na terenie Polski funkcjonują dwa podstawowe systemy wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu:

- **System europejski** – o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z 16.04.2004 r., o wyrobach budowlanych (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 883)
- **System krajowy** – o którym mowa w art. 5 ust. 2 w/w ustawy o wyrobach budowlanych

Akty prawne UE

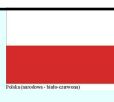
- **Dyrektywa 89/106/ EWG z 21.12.1988 r.**, w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych (11.2.1989 L 40/12)
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 764/2008 z 9.07.2008 r.**, „o wzajemnym uznawaniu” (13.8.2008 L 218/21)
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z 9.07.2008 r.**, ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozp. EWG nr 339/93 (13.8.2008 L 218/30)
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z 9.3.2011 r.**, ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (4.4.2011 L 88/5)

Akty prawne UE

- **Dyrektywa 89/106 (CPD)** - dała Polsce w momencie wstąpienia do Unii Europejskiej (1 maja 2004 r.) wytyczne do ustanowienia praw krajowych
- **Rozporządzenie RE Nr 305/2011 (CPR)**- automatycznie z dniem obowiązywania (1 lipca 2013 r.) zaczyna obowiązywać we wszystkich krajach UE pozostawiając poszczególnym krajom członkowskim dowolność rozwiązań w zakresie nie opisanym w szczegółach w samym rozporządzeniu

Krajowe akty prawne

- Ustawa z dnia 7.07.1994 r. **Prawo Budowlane**, (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 774)
- Ustawa z dnia 16.04.2004 r., o **wyrobach budowlanych** (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 883)
- Ustawa z dnia 29.01.2004 r., **Prawo Zamówień publicznych**, (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 907 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 12.09.2002 r., o **normalizacji** (Dz.U. Nr 169, poz. 1386, tekst jednolity z 2015 r., poz. 15)
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. **Prawo ochrony środowiska**, (Dz.U. Nr 62, poz. 627, tekst jednolity z 2015 r. Dz.U., poz. 271)

Krajowe akty prawne

- **Ustawa z 16.04.2004 r.**, o wyrobach budowlanych (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 883)
- **Ustawa z 30.08.2002 r.**, o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2010 r., Nr 138, poz. 935)
- **Rozporządzenie MI z 11.08.2004 r.**, w sprawie systemów oceny zgodności oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz. U. z 2004 r., Nr 195, poz. 2011) - do 1.07.2013 r.
- **Rozporządzenie MI z 11.08.2004 r.**, w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2004 r., Nr 198, poz. 2041 z późn. zm.)

Krajowe akty prawne

- **Rozporządzenie MI z 2.09.2009 r.**, w sprawie kontroli wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu (Dz. U. z 2009 r., Nr 144, poz. 1182)
- **Rozporządzenie MI z 25.01.2011 r.**, w sprawie próbek wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu (Dz. U. z 2011 r., Nr 23, poz. 122)
- **Rozporządzenie MI z 23.12.2010 r.**, w sprawie szczegółowego zakresu informacji o przeprowadzonych kontrolach w.b. i wydawanych postanowieniach, decyzjach i opiniach, a także o sposobie i terminie przekazywania tych informacji (Dz. U. z 2010 r., Nr 254, poz. 1706)

Krajowe akty prawne

- **Rozporządzenie MI z 8.04.2011 r.**, w sprawie sposobu prowadzenia Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych (Dz. U. z 2011 r., Nr 87, poz. 486)
- **Obwieszczenie MI z 5.07.2004 r.**, w sprawie wykazu mandatów udzielonych przez Komisję Europejską na opracowanie europejskich norm zharmonizowanych oraz wytycznych do europejskich aprobat technicznych, wraz z zakresem przedmiotowym tych mandatów (MP z 2004 r., Nr 32, poz. 571)
- **Obwieszczenie MI z 23.05.2014 r.**, w sprawie aprobat technicznych oraz jednostek organizacyjnych upoważnionych do ich wydawania (Dz. U. z 2014 r., poz. 1040)

Prawo budowlane

Prawo budowlane (art. 10) – stanowi, że wyroby wytworzone w celu zastosowania w obiekcie budowlanym w sposób trwały, **o właściwościach użytkowych umożliwiających prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym spełnienie wymagań podstawowych** (o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1), **można stosować** przy wykonywaniu robót budowlanych wyłącznie, jeżeli wyroby te zostały wprowadzone do obrotu **zgodnie z przepisami odrębnymi**

O możliwości zastosowania wyrobu budowlanego w konkretnym obiekcie budowlanym decydują więc jego właściwości użytkowe, które określa producent

Definicje związane

- **Wyrób budowlany** (def. z rozp. 305/2011) oznacza każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, którego właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych;
- **Zestaw** oznacza wyrób budowlany wprowadzony do obrotu przez jednego producenta jako zestaw co najmniej dwóch odrębnych składników, które muszą zostać połączone, aby mogły zostać włączone w obiektach budowlanych

Definicje związane

- **Producent** (def. z rozp. 305/2011) oznacza osobę fizyczną lub prawną, która produkuje wyrób budowlany lub która zleca zaprojektowanie lub wyprodukowanie wyrobu budowlanego i wprowadza ten wyrób do obrotu pod własną nazwą lub znakiem firmowym;
- **Importer** oznacza osobę fizyczną lub prawną mającą siedzibę w Unii, która wprowadza wyrób budowlany z państwa trzeciego do obrotu w Unii;
- **Dystrybutor** oznacza osobę fizyczną lub prawną w łańcuchu dostaw, inną niż producent lub importer, która udostępnia wyrób budowlany na rynku

Definicje związane

- **Upoważniony przedstawiciel** (*def. z rozp. 305/2011*) oznacza osobę fizyczną lub prawną mającą siedzibę w Unii, która otrzymała pisemne pełnomocnictwo producenta do wykonywania w jego imieniu określonych zadań;
- **Producent = upoważniony przedstawiciel** (*ust. o w.b.*) należy przez to rozumieć także upoważnionego przedstawiciela producenta;
- **Wprowadzenie do obrotu** (*ust. o w.b.*) należy przez to rozumieć wprowadzenie do obrotu (po raz pierwszy) i udostępnienie na rynku wg rozp. 305/2011;
- **Udostępnienie na rynku** (*wg rozp. 305/2011*) oznacza każde dostarczenie wyrobu budowlanego w celu dystrybucji lub zastosowania ... w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie

Ustawa o wyrobach budowlanych

Zakres ustawy

Art. 1 – Ustawa określa zasady:

- wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym wyrobów budowlanych
- kontroli wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym
- i właściwości organów w zakresie wykonywania zadań administracyjnych i obowiązków wynikających z rozporządzenia Nr 305/2011

Znakowanie wyrobów budowlanych

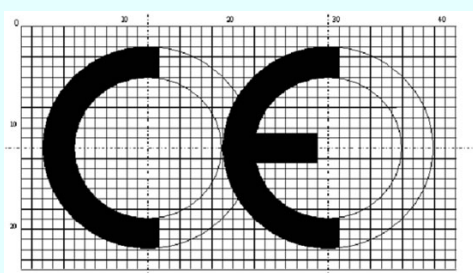

Sposoby znakowania

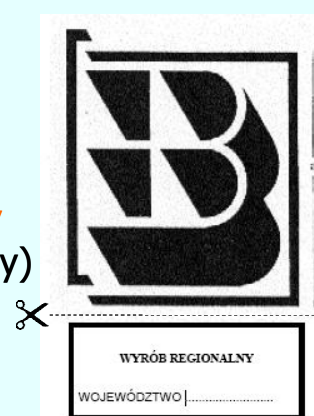
Wyroby budowlane podlegające ustawie o wyrobach budowlanych mogą być:

- Oznakowane znakiem zgodności CE lub
- Oznakowane znakiem budowlanym lub
- Nieoznakowane w przypadku:
  - ❖ Wprowadzenia do obrotu legalnie w innym państwie członkowskim UE, nieobjęty zakres przedmiotowych norm zharmonizowanych lub wytycznych do europejskich aprobat technicznych
  - ❖ Dopuszczone do jednostkowego zastosowania w obiekcie budowlanym, wykonane wg indywidualnej dokumentacji technicznej, sporządzonej przez projektanta lub z nim uzgodnionej

Znak zgodności CE

Znak
budowlany
(+ regionalny)

Kiedy znakujemy CE

Wyrób budowlany podlegający ustawie o wyrobach budowlanych może być oznakowany znakiem zgodności CE jeżeli dokonano jego oceny zgodności z:

- Normą zharmonizowaną
- Europejską dokument oceny (przed 1.07.13 – EAT)

Wzór oznakowania CE

(zał. II do rozp. UE Nr 765/2008)

- ❖ Oznakowanie jest symbolem w postaci stylizowanych liter „CE”
- ❖ W przypadku zwiększania lub zmniejszania oznakowania należy zachować proporcje zgodnie ze wzorem
- ❖ Poszczególne elementy oznakowania CE powinny mieć taki sam wymiar pionowy i wymiar ten nie może być mniejszy niż 5 mm

Kiedy znakujemy znakiem budowlanym

Wyrób budowlany podlegający ustawie o wyrobach budowlanych może być oznakowany znakiem budowlanym (zał. Nr 1 do ust. o w.b.) jeżeli:

- Producent (*upoważniony przedstawiciel producenta*) ma siedzibę na terytorium RP
- Dokonał on oceny zgodności z:
  - Polską Normą wyrobu lub
  - Krajową Aprobataj Techniczną
- Wydał, na swoją odpowiedzialność, krajową deklarację zgodności

Regionalny wyrób budowlany

Regionalny wyrób budowlany to wyrób:

- ❖ Wytwarzany tradycyjnie
- ❖ Wytwarzany na określonym terenie przy użyciu metod sprawdzonych w wieloletniej praktyce
- ❖ Przeznaczony do lokalnego stosowania
- ❖ Znakowany znakiem budowlanym na wyłączną odpowiedzialność producenta

O uznaniu wyrobu za regionalny wyrób budowlany orzeka, w drodze decyzji, na wniosek producenta, właściwy wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego

Gdzie umieszczamy oznakowanie?

Oznakowanie wraz z informacją towarzyszącą umieszcza się w sposób czytelny, niedający się usunąć, wskazany w specyfikacji technicznej wyrobu:

- 1) Bezpośrednio na wyrobie
- 2) Na etykiecie przymocowanej do niego
- 3) Na opakowaniu jednostkowym lub zbiorczym
- 4) Na dokumentach handlowych dołączonych do wyrobu

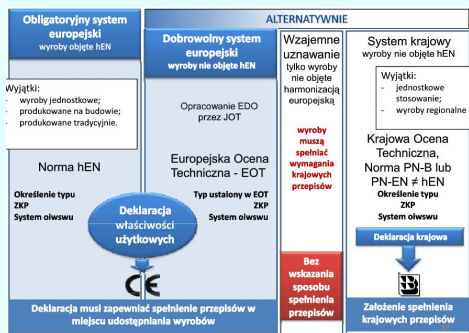
Wyroby jednostkowego zastosowania

- Oznakowania znakiem zgodności CE bądź znakiem budowlanym **nie wymagają wyroby dopuszczone do jednostkowego zastosowania** (art. 10 ustawy o wyrobach budowlanych)
- Są to wyroby budowlane wykonane wg indywidualnej dokumentacji technicznej, sporządzonej przez projektanta obiektu budowlanego lub z nim uzgodnionej, dla których producent wydał oświadczenie, że zapewniono zgodność wyrobu z tą dokumentacją oraz z obowiązującymi przepisami

Inne wyroby nie wymagające oznakowania

- Są to **wyroby wprowadzone legalnie w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub EFTA**, nieobjęte zakresem przedmiotowych norm zharmonizowanych lub wytycznych do europejskich aprobat technicznych (EOTA), jeżeli ich właściwości użytkowe umożliwiają spełnienie wymagań podstawowych przez obiekty budowlane zaprojektowane i budowane w sposób określony w odrębnych przepisach, w tym przepisach techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej
- Udowodnienie i wykazanie, że dany wyrób nieoznakowany oraz spełniający powyższe warunki leży po stronie wprowadzającego (upoważnionego przedstawiciela producenta lub importera) wyrób budowlany do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- Wszelkie dokumenty z tym związane powinny być (*jeżeli taka jest wola odbiorcy*) w języku polskim

Oznakowanie wg CPR

Nadzór rynku

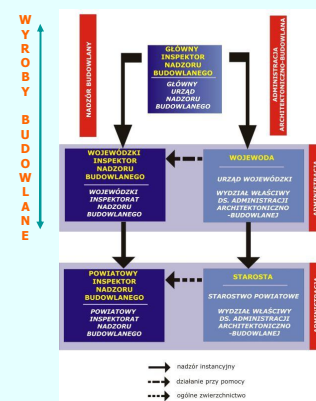
Kontrola wyrobów budowlanych

Organami właściwymi w sprawach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu są:

- > Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego
- > Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego

Do podstawowych obowiązków właściwych organów należy kontrola wprowadzonych do obrotu wyrobów budowlanych oraz prowadzenie postępowań administracyjnych w tym zakresie

Struktura administracji publicznej w zakresie budownictwa w Polsce

Kontrole WINB

Upoważnieni przedstawiciele WINB:

- Prowadzą kontrole planowych i doraźne w zakresie wprowadzanych do obrotu wyrobów budowlanych
- Kontrolom tym podlegają:
  - ❖ Producenci wyrobów budowlanych
  - ❖ Sprzedawcy wyrobów budowlanych
  - ❖ Importerzy wyrobów budowlanych
- Biorą także udział w obowiązkowych kontrolach budów w zakresie wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu

Kontrole wyrobów u sprzedawcy

U sprzedawcy upoważnieni przedstawiciele WINB kontrolują wyroby budowlane w zakresie:

- Prawidłowego i uprawnionego oznakowania wyrobów budowlanych
- Prawidłowych, zgodnych z przepisami informacji dodatkowych towarzyszących oznakowaniu
- W przypadku podejrzeń co do prawidłowych parametrów jakościowych partii wyrobu, partia ta jest zabezpieczana w celu pobrania próbek do badań i:
  - ❖ **Udostępniona do sprzedaży** - w przypadku wyników potwierdzających deklarowane parametry
  - ❖ **Wycofywana z obrotu** - w przypadku niespełnienia deklarowanych parametrów

Kontrole wyrobów u producenta

U producenta upoważnieni przedstawiciele WINB kontrolują wyroby budowlane w dodatkowo w zakresie:

- Dokumentacji dotyczącej badań typu dla wyrobów
- Dokumentacji i zapisów wyników badań bieżących
- Posiadanie prawidłowo wystawionych deklaracji zgodności dla wyrobów
- Posiadanie wymaganych certyfikatów ZKP lub dla wyrobów
- Prawidłowości i realizacji zapisów ZKP
- Istnieje również możliwość pobierania próbek wyrobów do badań

Badania wyrobów budowlanych

Właściwy organ może poddać wyrób budowlany albo jego określoną partię, po wcześniejszym zabezpieczeniu, badaniom lub zlecić ich przeprowadzenie, w zakresie wynikającym z dokumentów i dowodów, w celu ustalenia, czy posiadają one deklarowane przez producenta właściwości użytkowe

- > W celu ustalenia, czy wyrób budowlany spełnia wymagania określone ustawą o wyrobach budowlanych, można pobierać próbki w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia badań
- > Pobranie próbki stwierdza się przez sporządzenie protokołu
- > Równocześnie z pobraniem próbki należy pobrać i zabezpieczyć dodatkową próbkę kontrolną w tej samej ilości co pobranej do badań
- > Próbkę kontrolną jest przechowywana przez kontrolowanego, do czasu zwolnienia jej przez właściwy organ, w warunkach niezmieniających jej właściwości

Strony postępowania administracyjnego

W prowadzonych postępowaniach administracyjnych przez organy nadzoru zarówno I jak i II instancji stosowane są ogólne zasady zawarte w Kpa.

Stronami w tych postępowaniach są:

- **Producent** – to osoba fizyczna lub prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która projektuje i wytwarza wyrób, albo dla której ten wyrób zaprojektowano i wytworzono, w celu wprowadzenia go do obrotu lub oddania do użytku **pod własną nazwą lub znakiem**; należy przez to rozumieć także upoważnionego przedstawiciela producenta
- **Sprzedawca** – należy przez to rozumieć podmiot przekazujący innemu podmiotowi wyrób budowlany wprowadzony do obrotu, w celu jego dalszego przekazywania bądź zastosowania w obiekcie budowlanym
- **Importer** – to osoba fizyczna lub prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, mająca siedzibę na terytorium państwa członkowskiego UE lub państwa z grupy EFTA, która wprowadza do obrotu lub oddaje do użytku wyroby pochodzące z krajów trzecich

Wykazy zakwestionowanych wyrobów budowlanych

- **Krajowy Wykaz Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych** – w zakresie oznakowania wyrobów znakiem budowlanym prowadzi **Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego** – na wniosek WINB
- **Wykaz zakwestionowanych wyrobów - oznakowanych znakiem zgodności CE (w tym także wyrobów budowlanych)** prowadzi **Prezes UOKiK** – na wniosek różnych inspekcji albo inspektoratów

Nadchodzące zmiany

- 25 czerwca 2015 r. (Dz. U. 13.08.2015 r., poz. 1165) uchwalono ustawę o zmianie ustaw (*większość zmian od 1.01.2016 r.*):
  - ❖ o wyrobach budowlanych
  - ❖ **Prawo budowlane**
  - ❖ o systemie oceny zgodności
  - **Wyroby budowlane:**
    - > zmiana systemu krajowego (*lustrzana wersja systemu europejskiego – przepisy wykonawcze od 1.01.2017 r.*)
    - > możliwość pobierania próbek do badań „z marszu”
    - > postępowania administracyjne dotyczyć będą wyrobu a nie jego określonej partii

